

**Fejre állított
„boldogság-gazdaságtan”**

DANIEL SGROI: DOES HAPPINESS AFFECT

PRODUCTIVITY?

VOXEU, 2010. JÚLIUS 26.

A „Happiness Economics” által vizsgált egyik legfontosabb kérdés, hogy a makroszintű változók alakulása – mint például a gazdasági növekedés – miként befolyásolja az emberek jólétét. A következő cikk a feje tetejére állítja ezt a kérdést, és azt vizsgálja, hogy a boldogság vagy a jólét változása vajon miként hat a gazdasági szereplők mikroszintű magatartására, különös tekintettel termelékenységükre.

Annak ellenére, hogy a „boldogság-gazdaságtan” napjaink egyik leggyorsabban fejlődő közgazdasági területe, még számtalan megoldatlan kérdéssel és ellentmondásos eredménnyel állunk szemben. *Easterlin* híres paradoxona – amely összetörte a kapcsolatot a jólét és a jövedelem között – és napjaink antagonisztikus felfedezései (mint például, hogy a „boldogabb országokban” magasabb az öngyilkosságok száma) mind azt sugallják, hogy ma még nincs egyértelmű képünk arról, hogy lelkiállapotunk miként viszonyul olyan közgazdasági változókhoz, mint a gazdasági növekedés vagy a jövedelem.

A szerző (Daniel Sgroi) és kollégái (Andrew Oswald és Eugenio Proto) vizsgálatában a legérdekesebb fordulat az volt, hogy a termelés és a boldogság közötti kapcsolat tradicionális irányát a visszájára fordították: azaz nem azt vizsgálták, hogy a gazdasági változók, mint például a jövedelem vagy gazdasági nö-

vekedés hogyan hatnak a jólétre, hanem arra keresték a választ, hogy miként befolyásolja a gazdasági szereplők boldogsága magatartásukat. Azon gondolkodva, hogy mely változó alakulását tanulmányozzák, *Paul Krugman* szavait vették fontolóra: „A termelékenység nem minden, de hosszú távon már majdnem minden” („Productivity isn't everything, but in the long run it is almost everything”).

Ezt észben tartva a kutatók a következő kérdést tették fel maguknak: „Vajon produktívabbak-e a boldogabb emberek?” Kísérleteik azt bizonyították, hogy igen: a darabbérért dolgozók körében a boldogság növekedésével párhuzamosan növekedett a dolgozók erőkifejtése. Az *első kísérlet* során azt tanulmányozták, hogy egy, az emberek érzelmi állapotát érő rövid távú sokk miként befolyásolja termelékenységüket, míg a *második* vizsgálat az egyéneket ért hosszú távú, egész életüket érintő valódi lelki sokkok hatásainak megfigyelésére irányult.

Az *első vizsgálat* során egy tíz perces szórakoztató videót mutattak az alanyoknak boldogságuk rövid távú felélénkítése érdekében. A megfigyelés során 276 egyént figyeltek meg, a közülük kiválasztott 182 résztvevő megnézte a rövid szórakoztató filmet, majd az összes szereplővel ismertették, hogy fizetésük a helyesen megoldott feladatok számától függ – így mérték az emberek termelékenységének változását (10 perc alatt 5 kétjegyű számot kellett helyesen összeadni annyiszor, amennyiszer csak tudták). Ezután egy rövid teszt és egy kérdőív következett a résztvevők általános képességeinek és tulajdonságainak felmérése céljából, végül a résztvevőket teljesítményüknek megfelelően kifizették.

Ahhoz, hogy a feltett kérdésre korrekt választ lehessen adni, először is tudni kellene, hogy sikeres volt-e egyáltalán a videoklip a boldogság fokozásában. A videó megtekintése után minden résztvevőnek egy 7 fokú skálán kellett értékelnie saját jókedvének szintjét, s a csoport filmélményben részesülő tagjai 0,99 ponttal voltak elégedettebbek a többiekénél – azaz a klip elérte a kívánt hatást.

Ezek után jöhetett a legfontosabb kérdés, azaz hogy vajon mennyivel volt a videoklipet megtekintő társaság produktívabb? Igencsak figyelemre méltó és szignifikáns eredményre derült fény, hiszen a „boldogabb csoport” 10,49 százalékkal több összeadást oldott meg helyesen!

Az első, mesterséges körülmények között végzett és rövid távú hatású vizsgálódással szemben *a második kísérlet során* olyan „természetes”, életünket befolyásoló sokkok következményeit vizsgálták a kutatók, mint például közeli hozzátartozók elhunytja, szülők válása vagy egészségügyi problémák. A kísérlet első lépéseként a résztvevőkkel ismertették, hogy fizetésük a helyesen megoldott feladatok számától függ, majd a szereplők egy 7 fokú skálán értékelték boldogságukat. Ezután az előbbivel megegyező numerikus feladat és teszt következett, amelyeket egy olyan kérdőív követett, amely az elmúlt időszakban átélt pozitív és negatív sokkokra vonatkozó kérdéseket is tartalmazott. Végül néhány kiválasztott egyént újra felkérték arra, hogy értékelje a 7 fokú skálán megelégedettségét, majd az összes résztvevőt teljesítményüknek megfelelően kifizették.

E kísérlet alanyai az előző vizsgálat filmet nem megtekintő alanyaihoz hasonló pontszámmal értékelték boldogságukat a teszt elején, ami az egyének kiválasztásának relevanciájára utal. A vizsgálat során igazolódott néhány várakozás, mint például hogy akiket negatív sokkok értek

az elmúlt időszakban, azok kevésbé voltak boldogok, mint azok, akik pozitív sokkokkal szembesültek; vagy hogy az alanyokat ért hatások erősnek bizonyultak, ha azok kevesebb, mint egy éve következtek be, és inszignifikánssá váltak, ha több, mint 2 éve történtek. Mindezek mellett a legfontosabb eredmény ismét az lett, hogy a boldogabb alanyok jobban teljesítettek boldogtalan társaiknál.

További elgondolkodtató kérdés: a kérdőívben feltett kérdések az elmúlt időszak pozitív és negatív eseményeinek felelevenítésén keresztül vajon nem befolyásolják-e az alanyok által érzékelt boldogsági szintet. A második kísérlet során a vizsgált csoport egy részétől a kérdőív kitöltése után is megkérdezték, hogy mennyire érzik magukat boldognak, és ezen eredmények arra utaltak, hogy az emlékek felidézése nem változtatta meg a boldogságot, amely azt jelzi, hogy az alanyok valószínűleg már beépítették azokat kezdeti értékelésükbe. Összefoglalásként elmondható, hogy a kutatás és az abban kinyilvánított boldogság értékelésére vonatkozó adatok megbízhatóak.

E rövid tanulmány egyik legfontosabb tanulsága az, hogy a „boldogság-gazdaságtan” vizsgálódásának nem csupán a makrováltozók jólétre gyakorolt hatására kellene szorítkoznia, hanem érdemes lenne arra a kérdésre is odafigyelnie, hogy a boldogság miként befolyásolja a gazdasági szereplők mikroszintű magatartását – hiszen mint megtudtuk, a boldogabb egyének produktívabbak elégedetlenebb embertársaiknál.

A kutatás eredményei számtalan tanulságra derítettek fényt, amelyeknek közgazdasági alkalmazása is hasznos lenne. Először is a közgazdasági kutatásoknak nagyobb hangsúlyt kellene helyezniük az érzelmek megfigyelésére és befolyásolására. Másodsorra, szorosabb kapcsolatot kellene építeni az alkalmazott

pszichológia és az alkalmazott közgazdaságtan között. Harmadszor, ha a munkahelyeken a jókedvű munkavállalók produktívabbak, akkor a vállalatoknak több figyelmet kellene szentelniük ösztönzési rendszereik fejlesztésére. Végezetül a teljesítménynövekedés az embereket további önmegvalósításra sarkallhatja, amelynek tovagyűrűző hatásai akár makroszinten is megjelenhetnek.

CSORTOS ORSOLYA

Valutakáosz – merre tovább?

JUDY SHELTON: CURRENCY CHAOS: WHERE DO

WE GO FROM HERE?

THE WALL STREET JOURNAL, 2010.10.18.

A globális monetáris kapcsolatok összekuszálódtak: a világ fő kereskedelmi partnerei közti árfolyamok jelentősen ingadoznak, protekcionizmusról és valutaháborúról szólnak a hírek. Az aranyár az egekben van, míg a dollár zuhan. A közgazdászok pedig még abban sem értenek egyet, hogy az USA fellendülését a defláció vagy az infláció fenyegeti inkább. Judy Shelton interjújában a közgazdaságtan egyik nagy alakja, a Nobel-díjas Robert A. Mundell fejt ki a véleményét a jelenlegi globális monetáris helyzetről.

„A nemzetközi pénzügyi rendszer problémái még az első világháború előtről erednek” – mondja Mundell. „Az aranystandard-rendszer egészen jól működött, de a háború és a húszas évek történései ellehetetlenítették. Majd az USA annyira dominánssá vált a világban, hogy a harmincas éveket követően a dollár vált a központi valutává, és a világgazdaság is megváltozott. Gondoljunk csak a Nap-rendszerre! Kezdetben az arany töltötte be a Nap szerepét, de a Jupiter – a dollár – egyre nagyobbra és nagyobbra nőtt, míg a bolygók a Nap helyett a Jupiter

körül kezdtek el keringeni. A Bretton Woods-i rögzített árfolyamrendszernek így a dollár lett a kulcsvalutája. 1944-ben egy uncia arany árát 35 dollárban rögzítették, de időközben, a koreai, majd a vietnámi háború és az ezzel járó infláció következtében az árszínvonal közel a háromszorosára nőtt. Az arany így nagyon alulértékeltté vált, az európai országok aranyra váltották dollárjaikat, míg az USA aranykészlete 1971-ben el nem fogyott. A rendszer felbomlott, de nem az árfolyamok rögzítettsége miatt: fix árfolyam működik például Kalifornia és New York közt ma is. A rendszer azért omlott össze, mert nem volt olyan mechanizmus, ami a világ árszínvonalát az arany árához kötötte volna.”

„Nem hiszem, hogy az USA-nak lennének ötletei vagy ereje egy új nemzetközi monetáris rendszer felállítására. Emellett már régóta nincs a kormányzatban olyan ember, aki igazán sokat tudna a nemzetközi pénzügyekről.” Mundell véleménye szerint ma egyébként is lehetetlen lenne kialakítani egy olyan rendszert, amelyben a dollár a kulcsvaluta, ahogy azt a negyvenes években *Roosevelt* elnök és *Henry Morgenthau* pénzügyminiszter tették. Az Egyesült Államok már messze nem olyan erős. „Ami viszont jobban aggaszt, az az, hogy az USA nem veszi figyelembe a világban zajló, a nemzetközi pénzügyi rendszer stabilitásának visszaállítását célzó törekvéseket. A kormányzat nem foglalkozik velük, mintha a dollár árfolyama csupán belügy lenne.”

„Például nézzük az USA–Kína vitát a jüan árfolyamáról, és azt, hogy az Egyesült Államok védővámok kivetésével fenyeget. A WTO szabályozásai tiltják a diszkriminatív vámokat, ráadásul a kínai árfolyam-politikára kifejtett amerikai nyomás nem megoldás. Ezt az ügyet nem szabad az USA és Kína közti kétoldalú vitaként kezelni, mert az amerikai deficit a

dollár nemzetközi szerepe miatt önmagában nemzetközi ügy. A „dollár blokk” magába foglalja Kínát és – Japán kivételével – a többi ázsiai országot, de a világ többi részén az euró a főszereplő. Ma az euró tulajdonképpen »ellendollár«, és a legfontosabb, amit a világgazdaság előmozdítása érdekében tenni lehetne, az a dollár-euró árfolyam stabilizálása lenne.” Mundell szerint az ECB-nek és a Fednek be kellene avatkozni a valutapiacokon, hogy korlátozzák a világ legfontosabb árfolyamának ingadozását.

„Szükség lenne egy olyan csúcskonferencia megrendezésére, ahol a monetáris rendszer megreformálására vonatkozó különböző véleményeket feltárnánk. Az európai és a feltörekvő országokat is be kellene ebbe vonni. Egyébként Nicolas Sarkozy francia elnök is arról nyilatkozott nemrég, hogy össze kellene hozni egy ilyen témájú konferenciát – talán éppen Kínában.”

„A lebegő árfolyamokkal az a probléma, hogy teljesen lerontják a szabadkereskedelmi megállapodások hatását” – mondja Mundell, aki már a hatvanas évektől ellenezte a *Milton Friedman* által propagált rugalmas árfolyamrendszereket. Ez persze érthető is egy olyan ember véleményeként, aki az euró egyik atyjának tekinthető. Az euró 1999-es bevezetése megszüntette az árfolyam-ingadozásokat az eurózóna országai közt, és a közös európai pénz egy évtized alatt a dollár után a világ második legnagyobb tartalékvalutájává és a pénzpiacok második legnagyobb forgalmú valutájává vált.

A bankok valutakereskedelmének drámai emelkedése (napi négyezer milliárd dollár körüli értékben kereskednek a globális valutapiacokon) Mundell szerint a rendszer betegségének része. „Mindez szükségtelen zaj és bizonytalanság, ami csak megnehezíti a piaci árak értékelé-

sét. Ezeket a valutákat rögzíteni kellene, ahogyan a Bretton Woods-i vagy az aranystandard rendszerben.”

Az amerikai pénzügyminiszter átterve kifejti, hogy a Fed nagy hibát követ el azal, hogy nem foglalkozik a dollár és az arany árának ingadozásával az – alapvetően rossz – inflációs célkövetés érdekében. „A Fednek mindig is helytelen volt az álláspontja a dollár árfolyamáról – ők azt hiszik, hogy ez nem számít. Ezt nem mondják ki nyilvánosan, de így gondolják. Nem azt mondom, hogy a Fed szakemberei inkompetensek, csak azt, hogy úgy gondolják, az inflációs célkövetésben végül is benne van az árfolyamváltozások hatása. Hosszú távon ez az elképzelés nem helytelen, körülbelül egy év kell ehhez. De miért hagyják figyelmen kívül az árfolyamot mint azonnali barométert, ami azonnal jelzi, hogyha valami történik? Az árfolyam az infláció közvetlen jele. Nézzük csak meg, mi történt a közelmúltban! A Fed bejelentette, hogy meg kell növelni a pénzmennyiséget, egy kicsit emelve az inflációt. Erre a dollár nagyot esett. Az inflációs indexben még hónapokig nem lesz változás, de az eső árfolyam az első jel. Az arany ára pedig az inflációs várakozások indexe. Az aranyár emelkedése azt mutatja, az emberek látják a felhalmozott óriási adósságot és arra számítanak, hogy még több pénzt nyomnak ki. De persze a gazdasági szereplőknek nincs feltétlenül igazuk, lehet, hogy most van túlértékelve az arany.”

A jelenlegi fiskális és monetáris politikával kapcsolatban pedig röviden csak annyit javasol Mundell, hogy növekedést serkentő adórendszerre és stabil árfolyamra lenne szükség. Ez ugyanaz a recept, amit a nyolcvanas évek elején is hirdetett a stagfláció leküzdésére.

NÁDAS PÉTER: RABLOTT TERÜLET

(részlet)

...Megszívja a cigarettát, és olyan készen pereg a mondat, mintha régen megfogalmazta volna már.

„Nem hiszem, hogy ez az egész, amit itt csinálnak, jóra vezethet. Mert ami itt húsz év alatt ezzel a munkásosztállyal történt, az ép ésszel nehezen felfogható. És nehogy azt hidd, hogy ezt, ha nem is tudja, de nem érzi mindenki. Mindenki! Már senki nem hisz semmiben. Abban sem, hogy a szénbányászatra tényleg nincsen szükség. Mert ha azt mondanák, hogy nagyon nagy szükség van rá, abban sem hinne senki sem. És én azt mondom, hogy ha itt öt év múlva kiderül, hogy nincs is annyi olaj, meg nincs is annyi földgáz, akkor nagyon nagy baj lesz. Mert szétugratni a népet, az könnyű. De lehet-e majd újrakezdeni? Mindig mindent újrakezdeni! Most gondoskodnak rólunk! Ugyan hogyan? Azt hiszed, hogy aki eddig hazavitte a háromezret, meg a háromezer-ötszázat, az ezernégyért dolgozni fog? Ezzel az egész ipartelepítéssel is pofára fognak esni! Aki keresni akar, annak nem kell az ipar, amit idetelepítenek. Az elmegy majd Tapolcára, a bauxit-bányába. És nem félfizetésért. Vagy leszázalékolatja magát.”

„Te miért nem mész el?”

„Elmentem volna, hívtak. De itt élnek a szüleim, ők már nem akarnak. És igazság szerint, nem is tudtam volna őket hová tenni. Kaptunk volna lakást, de ők külön laknak, megszokták. Nem lett volna jó úgy összezsúfolódni. És különben is, nekem már nincsen kedvem egy olyan új életet felépíteni, amit majd úgyis összedöntenek.”

„És akkor mit fogsz csinálni?”

„Nyugdíjba megyek.”

Visszafelé a négy kilométeres utat szó nélkül tesszük meg. Néha azért biztatóan rámvillan kék szeme.

Ha érdeklődöm, hogy nincs-e a bányászok között valami mozgolódás, bizalmatlanul néznek. A szemekben a rendőrbesúgónak járó undor vagy alázat. És mindenki vállat von: nem, nincsen semmi ilyesmi. Van, aki az ötvenhatos tapasztalatokra hivatkozik: az akkori sztrájkok szervezői és vezetői itt élnek ugyan, de több évi börtön tapasztalatával a hátuk mögött. Másrészt a leépítés olyan fokozatos, hogy a nyomában támadó elégedetlenség is szétperereg. A hangulatot a félelem és a remény határozza meg.

A bányák vezetői a termelési mutatók stagnálásáról panaszkodnak. És olyanfajta felelőtlenségről, ami ismeretlen volt ebben a különböző okokból szigorú bányásztársadalomban. Visszatérő téma a robbantásokhoz használt robbanóanyag indokolatlanul nagy mennyisége. És az ital. A bányászok mindig sokat ittak, de ennyit soha.

A Susán Balázs brigádjának az értekezlete is az ital jegyében zajlik. Fél három van, mire összegyűlik a társaság az irodaépületben. Az ötvenes létszámú brigádból harminchatan jöttek el, a pálinka mennyiségét azonban ötven emberre méretezték. Mielőtt elkezdődne az értekezlet, el is fogyasztják. Négy pohár jár körbe, a kocsmából kérték kölcsön. Kisüsti. A hangulat egyre emelkedik, csak a brigáde értekezlet „előadója” nem érkezik meg. Utoljára a kocsmában látták, valaki átszalad, de az előadó nincsen már ott. Talán átment a másik kocsmába, de az két kilométerre van. Kerényi Lajos odahív valakit, elvonulnak, majd a frissen kinevezett előadó megkezdi a brigád

munkájának értékelését. Magas, nagyon kövér, vörös arcú ember. A felemelt normáról és a magas robbanóanyag-fogyasztásról beszél. Szóba kerül a „vastám-pénz” is, amit a brigádkirándulásra kéne fordítani. Az első hozzászólók elmondják, hogy a vastám-pénzt, ők, személy szerint szívesen fordítanák brigádkirándulásra, mert „a szocialista emberréválás feltételei között szerepel a közös kirándulás és szórakozás is”, de nincsenek meggyőződve arról, hogy minden munkatársuk ezen a véleményen van. És ettől kezdve mindenki ugyanezt mondja el, amiből nyilvánvaló, hogy senki nem akarja a „vastám-pénzt” beadni a közös kasszába. Aztán egy finom ruhába öltözött férfi felugrik, és vörösre gyúlva kijelenti, hogy nem tudja miről beszélnek a többiek, amikor meg sem kapják a vastám-pénzt, de amit nem kapnak meg, azt ő is szívesen adja a közös kasszába. Óriási röhej. A fiatal, mosolygós főmérnök zavartan igyekszik megmagyarázni, hogy azért nem kapták meg a vastám-pénzt, mert elveszett egy vastám, és azt levonták a vastám-pénzből. De most megkerült a vastám, mert csak adminisztrációs hiba volt, és meg is kapják a vastám-pénzt. Ő egyben azt javasolja, a brigád szavazzon, hogy a vastám-pénzt közös kasszába akarják-e tenni.

Itt megfeneklik az értekezlet. Senki nem akar szavazni. Hiszen nincsenek itt a többiek. És helyettük, az ő pénzük felől, nem lehet másoknak dönteni. Már úgy tűnik, semmi lényegesről nem lesz szó, amikor feláll egy átlátszóan kék szemű, szikár férfi, és nyugodt hangon közli, hogy „ilyen szemét körülmények között” még a jelenlegi normát sem lehet teljesíteni. Hosszú, feszült csend támad. De a következő felszólalók megint a vastám-pénz körül keringenek. Közben elfogyott már a pálinka is. Behoznak három láda sört.

Kerényi Lajos emelkedik szólásra. Rövid beszéde politikusi remeklés. Mintha patikamérleggen egyensúlyozta volna ki a szavait. A zsargonnal és a közszájon forgó szakkifejezésekkel jelzi: a ti emberetek vagyok; néhány gazdaság-politikai elmefuttatással és hangsúlyosan elhelyezett idegen szóval viszont jelzi: közületek jöttem, de azért fölöttetek állok. Arról beszél, hogy szó sincs normarendezésről. Sőt, még normakiigazításról sem. Mégis szükséges, hogy a termelés volumene emelkedjék, mert a bánya 109%-ra teljesítette ugyan a tervét, de alacsony termelékenységgel. Ami abból ered, hogy 39 létszámfeletti emberük van. És itt szónoki fordulat következik: ezek az emberek felszámolt bányákból valók! Nekik is dolgozni kell! Ők is kenyeret akarnak adni a családjuknak! Majd hosszú szünetet tartva, visszatér a realitásokhoz: jelenleg, műszakonként, egy személyre 53 q kitermelt szén jut, ahhoz azonban, hogy a termelékenységi mutató kielégítő legyen, 56 q-t kellene kitermelniök. Ez nem lenne nagy teljesítmény, hiszen régen termeltek ők többet is! És ismét fordulat a lelkek felé: gondolják meg, a bányát 1970-ben be kell zárni! És végül: ha emelkednének a termelékenységi mutatók, akkor ez az időpont még 1973-ra is kitolódhat.

Mindenki bólogat. Kerényi leül, suttogok, arcunk egészen közel kerül, érezzük egymás lehelletét.

„Mindabban, amit elmondtál, valami nem tetszik nekem.”

„Na persze! Őt évvel ezelőtt három méteres rétegből dolgoztunk, most meg másfél méteresből!”

„Délelőtt egészen máshogyan beszéltél!”

„Hazudni kell.”

„Délelőtt azt mondtad, hogy nem lehet tovább.”

Elfordul, nem válaszol. Mintha nem hallaná. Az elnök bezárja az értekezletet.

A brigádértekezlet a kocsmában folytatódik. Nagy asztalnál ülünk, iszunk. Kerényi elkerüli a pillantásomat, s ha szólnék hozzá, kitér. Végül úgy alakul, hogy el sem tudok búcsúzni tőle.

A megyei tanács ipari osztályának vezetője, Gombár János, kiteríti a szalvétáját az íróasztalán, házikolbászt és kenyeret vesz elő. Paróczai Péter, a fiatal, rózsásan piros arcú főmérnök aktákat lapoz. Kellemes meleg van, enyhe fokhagymaszag. Az osztályvezető teli szájjal beszél.

„Hát bizony ez az egész ipartelepítési dolog elég toldozgatás-foltozgatás jellegű. Az a baj, hogy a megye iparának a struktúrája nem elég dinamikus. Nagy beruházás nincs. Mert nem tartozunk az iparilag fejlesztett megyék közé. Csodálkozik? Hiszen mi iparilag fejlett megyének számítunk! Ezzel az iparral! Képzelve el! Pénz kellene. 300 milliót kértünk, most van a dolog döntés alatt.”

Paróczai főmérnök felpillant az aktáiból.

„Én úgy hallottam, hogy már megszületett a döntés. És nem kaptuk meg!”

Gombár csodálkozik, és jó nagyot harap a kolbászból.

„Igen?”

„Úgy hallottam.”

„Na ez nagy baj lenne... Mert ugye, az új mechanizmusban csak akkor hajlandók idetelepülni a gyárak, ha fizetünk nekik. Például a Ganz-Mávag 30 milliót kér. A fővárostól kapna 5 milliót, maga hozzátenne még 50 milliót, így szedi össze a pénzt. Mi csak erősködünk, erősködünk, de ha nem adnak pénzt, akkor nem lehet. Akkor nem jön a Hídgyár sem. 1968 előtt persze könnyebb volt, mert egy képviselő vagy egy megyetitkár az összeköttetésekkel ki tudott hajtani 1-2 milliót... De most ez nem megy...”

Összecsomagolja a tízórai maradékát.

(1969)

(Nádas Péter: *Talált cetli és más elegyes írások*. Jelenkor Kiadó, Pécs, 2000)

SZERZŐINKHEZ

A Köz-Gazdaság szívesen fogad a közgazdaságtudomány tárgykörébe tartozó minden olyan tanulmányt, amely hozzájárul a hazai közgazdasági gondolkodás fejlesztéséhez. A kéziratok elkészítésekor a szerkesztőség a következőket kéri figyelembe venni:

A tanulmányokat elektronikusan kérjük elküldeni (balazs.szentivanyi@uni-corvinus.hu címre), lehetőleg MS Word (doc) formátumban

- Egy tanulmány átlagos hossza 1 szerzői ív (40 ezer karakter, szóközökkel együtt). Kérjük szerzőinket, hogy ettől legfeljebb kismértékben térjenek el felfelé.
- A tanulmány rendelkezzen rövid, legfeljebb 100 szavas összefoglalóval, amelyet angolul is el kell készíteni.
- A fejezetcímeket arab számokkal kérjük jelölni. Az alfejezetek esetén a főfejezet sorszámát is meg kell adni: 1, 1.1., 1.1.1., 1.2.2. stb.
- Az ábráknak legyen aláírása, a táblázatoknak címe, illetve legyenek arab számokkal sorszámozva. A táblázat vagy ábra tartalma lehetőleg legyen a főszöveg ismerete nélkül is értelmezhető. Minden esetben szükséges az adatok forrását feltüntetni az ábra vagy a táblázat alatt. *Az ábrák legfeljebb két szintet tartalmazzanak.*
- Egyenleteket, képleteket a sorok jobboldalán zárójelbe tett arab számokkal kell jelezni: (1), (2) stb.
- Hivatkozások, jegyzetek
 - A hivatkozásokat a főszövegben, szögletes zárójelben kérjük megadni [szerző évszám] formátumban. Pl: [Szentés 1999]
 - Pontos idézeteknél minden esetben szükséges megadni az oldalszámot is [szerző évszám: oldalszám] formátumban. Pl. [Szentés 1999: 312]
 - A jegyzetek a főszöveg kiegészítésére szolgálnak, számukat a feltétlenül szükséges minimális szintre kérjük csökkenteni.
- Hivatkozott irodalom: a tanulmány végén kérjük felsorolni a szövegben hivatkozott irodalmakat az alábbiak szerint:
 - Könyvek
Szerző neve (kiadás éve): *Cím dőlt betűkkel*. Kiadó, kiadás helye
pl: Szentés T. (1999): *Világgazdaságtan*. Aula, Budapest
 - Könyvfejezetek
Szerző neve (kiadás éve): „Fejezet címe idézőjelek közt”. In: Szerkesztő neve: *Kötet címe dőlt betűkkel*. Kiadó, kiadás helye
pl. Stern, N. és Stiglitz, J. (1997): „A Framework for a Development Strategy in a Market Economy” in: Malinvaud, E. (szerk): *Development Strategy and Management of the Market Economy*. Oxford University Press, Oxford
 - Folyóiratcikkek
Szerző neve (megjelenés éve): „Cím idézőjelek közt” *Folyóirat neve dőlt betűkkel*. évfolyam(szám): oldalszámok.
pl: Kydland, F. E. (2006): „Aggregált mennyiségi elmélet” *Köz-Gazdaság* 1(2): 19-35.
 - Internetes hivatkozások: Szerző neve (megjelenés éve): *Cím dőlt betűkkel*. Teljes URL. Lekérdezés dátuma.
pl. Rodrik, D. (2006): *The Disappointments of Financial Globalization*. [http://ksghome.harvard.edu/~drodrik/The Disappointments of Financial Globalization \(November 2006\).doc](http://ksghome.harvard.edu/~drodrik/The%20Disappointments%20of%20Financial%20Globalization%20(November%202006).doc). Lekérdezve: 2007. 03. 13.

ENGLISH ABSTRACTS

ANDRÁS BLAHÓ: DILEMMAS OF THE CHANGING GLOBAL FINANCIAL REGULATION SYSTEM

The present multilateral international surveillance system needs to be reformed with an eye on international repercussions of national economic policies. The present global financial architecture, the coordination of interplays of national economic policies must be modified. An anti-cyclical financing capable of absorbing global external shocks, strengthening of international tax cooperation, improving international debt financing or the relations between global financial reserves and the global payment system might be part and parcel of this process. A more extended use of SDR could be worked out. Reforms of the present global institutions – the WTO, the IMF, the World Bank – cannot be avoided any further. Institutional frameworks of global economic coordination mechanism have still not been worked out. The Group of 20 (G-20) cannot be seen as the sole player in fighting world economic disequilibria. A global institutional system is envisaged, which is able to implement economic coordination among national economic units and to enforce the implementation of decisions taken. At present there is no global institution dealing with coherence and consistency of global issues. Reforming present institutions and/or designing new ones are possible options. The basis for such an international coordination must involve general acceptance of principles, transparent implementation, and enforcement of decisions taken.

ANDRÁS BÁLINT-VIKTÓRIA HORVÁTH-KRISZTINA TOMCSÁNYI-ATTILA VIRÁG: RESEARCH AT CORVINUS UNIVERSITY OF BUDAPEST

Corvinus University of Budapest (CUB) is an internationally recognised, high-performing teaching and research institute. The number of students enrolled exceeds 17,300 and it has always been a popular choice amongst students. CUB carries out research work extending to many areas of socio-economic life. Its research strategy is based on the university's aim of becoming an internationally listed research university. It was recently awarded with nearly 8.5 million euros through a TÁMOP programme, financed by the European Union. The programme contributed to the establishment of five interdisciplinary centres of excellence, in close collaboration with various institutional units and faculties, on the following five topics: (1) sustainable development, liveable region, liveable urban landscape; (2) competitiveness of the Hungarian business sector; (3) challenges and solutions in food science of the 21st century; (4) knowledge-based economy in Hungary and R&D performance of small and medium-sized enterprises; (5) efficient state, professional public administration and regional development a for competitive society. During the implementation of the project, the University is planning to involve 280 researchers and 165 PhD students. Significant lab renovations have been started in the beginning of summer 2010. At least 358 internationally peer reviewed articles, 65 monographs and numerous patents are expected to come to fruition due to the program.

ANNAMÁRIA ARTNER: WILL IRELAND BE SUCCESSFUL AGAIN?

Ireland has arrived to a crossroad. After the bailout of the government by the EU and the IMF, the country has to undergo a very difficult period of budget contraction that in itself hinders economic growth and causes much pain to the population. Meanwhile the price that the country has to pay for the bailout package is very high. The new government now tries to renegotiate the terms on which it receives loans from the European Financial Stability Facility. The paper gives an overall picture about this situation, the crisis management and the question marks of the future prospects.

ISTVÁN BENCZES–SZILVIA VÁRADI: DEBT-BRAKE INSTEAD OF THE GOLDEN RULE – THE CASE OF GERMANY

The need to strengthen rules-based fiscal policy has emerged as a widely shared consensus amongst policy-makers in the recent economic and financial crisis. Germany has become the most devoted advocator of the new regime, where more innovative and effective fiscal rules are supposed to play an even bigger role than before. Germany supports such a move however not only in rhetoric but also in practice. It decided to abandon its several decade old golden rule and to adopt a more sophisticated one, the so-called debt-brake. This article provides a cost-benefit analysis of both the previous and the new fiscal rule.

ATTILA HUGYECZ: THE SECURITY OF OIL SUPPLY IN LIGHT OF THE NORTH-AFRICAN AND MIDDLE EASTERN EVENTS

In our study we try to examine which countries' oil supply security is mostly endangered by the developments in the Middle East and North Africa (MENA). We define oil supply security broader than just import dependency. In our research, we take the domestic production of crude oil and the role of oil in the primary energy consumption into account as well. Our research has shown that the developments in the MENA countries might have only moderate effects on Europe. However, Italy and Greece could suffer from the turbulences. It has been revealed that the oil supply security of the United States is not endangered by the incidents of the MENA region. However, they can pose a significant challenge for Japan and India, to a lesser extent even China might be affected. With the rapid growth of the transport sector the oil supply security of China and India might worsen.

JÓZSEF KIS-BENEDEK: GLOBAL POLITICAL TRENDS IN 2011

The economic and political processes experienced in the world are followed by great attention not only by experts, but also by public opinion. The most important conclusions of the study are as follows: the United States – as the economically and

politically strongest power in the world – will soon overcome the present crisis and preserve its leading power status. The main task in Europe will remain handling the demographic decline and migration, as well as to establish appropriate pan-European institutions. The post-Soviet successor states are facing ethnical tensions and demographic decline. In addition, they cannot resist the strengthening Russian influence. The tension in the war-zones is not expected to significantly ease, Iraq, Afghanistan, North Africa and the Middle East will remain high on the world's agenda. China – thanks to its economic growth – is going to become the second greatest power of the world. In the study we can read in detail about the development tendencies of the regions and states. To sum up, the world has not become safer at all in the past years and this tendency will continue also in 2011.

SÁNDOR GYULA NAGY–GÁBOR SOMODY: THE EFFECTIVENESS OF GRANTS SUPPORTING ECONOMIC DEVELOPMENT UNDER HUNGARY'S NATIONAL DEVELOPMENT PLANS

In a research group of the Corvinus University of Budapest we aimed to answer the questions of efficiency and effectiveness of the economic development grants of the National Development Plan (2004-2006) and the New Hungarian Development Plan (2007-13) with the focus of small and medium sized enterprises (SME's). We tried to highlight the results of learning by doing of the first National Development Plan and how this practice was built into the second development plan. An emphasis was placed on the opinion of the SME's, how they evaluate the grants and what are their proposals to make the grant system more "user friendly".

MARGIT RÁCZ: RACE AGAINST TIME. CRISIS AND CRISIS MANAGEMENT IN THE EUROZONE

2010 began with the Greek crisis and ended with the Irish. This is the year when the new rules and institutions of fiscal austerity and fiscal solidarity began to form. The main goal of these new rules and institutions is to save the common currency from being taken under by member states in trouble. By April 2011 it is also clear that not only the two members mentioned above, but a third one, Portugal is also affected by crisis. It is hoped that the crises in these three, relatively small countries is not followed by turmoil in one of the larger member states of the Economic and Monetary Union. In most European countries recovery seems slow, at least from the perspective of investments and employment. Decrease in debt levels however is unavoidable.

ERZSÉBET SZÁSZ: REASONS AND MOTIVATIONS FOR SHOWING DISTORED CORPORATE PERFORMANCE

The abundance of distorted corporate performance statements provoked at first reactions in both the professional and public field. Although accounting fraud may appear as an ethical issue, false financial reporting is rather a result of the cor-

porate environment and the distortions of the stock market. Correct financial reporting, consistently exercised functions of the regulatory institutions, the players' unquestionable ethical behaviour, corporate governance which fully represents the interests of the owners and a market which provides fair evaluation of corporate performance together are required to find a way out of this crisis of performance measurement.